

รายงานฉบับสมบูรณ์ (Final Report)

การวิจัยเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพการผลิตและการตลาดของ
เสาวรสหวานบนพื้นที่สูง

Integrated Research Project on Passion fruit Production and Marketing
in Highland

แผนงานวิจัย : สนับสนุนการเสริมสร้างประสิทธิภาพการผลิตและการตลาดของ
ชุมชนบนพื้นที่สูง

โดย

อัจฉรา ภาวคุทธิ และคณะ

สนับสนุนทุนวิจัยโดย สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557

รายงานฉบับสมบูรณ์ (Final Report)

การวิจัยเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพการผลิตและการตลาดของ
เสาวรสหวานบนพื้นที่สูง

Integrated Research Project on Passion fruit Production and
Marketing in Highland

แผนงานวิจัย : สนับสนุนการเสริมสร้างประสิทธิภาพการผลิตและการตลาด
ของชุมชนบนพื้นที่สูง

คณะผู้วิจัย

สังกัด

1. นางสาวอัจฉรา ภาวศุทธิ์	สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)
2. นายวิรัตน์ ปราบทุกข์	สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)
3. นางสาวไฉไล กองทอง	สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)
5. นางสาวนฤมล ศรีวิชัย	สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)
6. นางสาวณัฐวรรณ ธรรมสุวรรณ	สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)
7. นางสาวกชพร สุขจิตติบุญโณ	สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)

มกราคม 2558

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) ที่สนับสนุนงบประมาณประจำปี พ.ศ. 2557 เพื่อวิจัยโครงการวิจัยเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพการผลิตและการตลาดของเสาวรสหวานบนพื้นที่สูง

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่และเกษตรกรศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหม้อจ๋าม มูลนิธิโครงการหลวง เจ้าหน้าที่และเกษตรกรในพื้นที่ขยายผลโครงการหลวงปางแดงใน ห้วยเป้า ปางมะโอ ตลอดจน พ่อค้า ผู้ประกอบการ เกษตรกร และผู้บริโภคในจังหวัดเชียงใหม่และกรุงเทพมหานคร ที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลและเอกสารต่างๆ รวมทั้งอำนวยความสะดวกในระหว่างการเก็บข้อมูลให้แก่คณะผู้วิจัยเป็นอย่างดี

คณะผู้วิจัย

มกราคม 2558

คณะผู้วิจัย

1. ชื่อ-นามสกุล (ภาษาไทย) นางสาวอัจฉรา ภาวศุทธิ์
ตำแหน่งปัจจุบัน นักวิชาการ สำนักวิจัย สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง
สถานที่ติดต่อ (ที่ทำงาน) 65 หมู่ 1 ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50200
โทรศัพท์/โทรสาร 0-5332-8497 ต่อ 3204 / 0-5332-8494
E-mail address acrpwst@gmail.com
2. ชื่อ-นามสกุล (ภาษาไทย) นายวิรัตน์ ปราบทุกข์
ตำแหน่งปัจจุบัน นักวิชาการ สำนักพัฒนา สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง
สถานที่ติดต่อ (ที่ทำงาน) 65 หมู่ 1 ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50200
โทรศัพท์/โทรสาร 0-5332-8497 ต่อ 2207 / 0-5332-8494
E-mail address prapthuk10@hotmail.com
3. ชื่อ-นามสกุล (ภาษาไทย) นางสาวไฉไล กองทอง
ตำแหน่งปัจจุบัน นักวิชาการ สำนักพัฒนา สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง
สถานที่ติดต่อ (ที่ทำงาน) 65 หมู่ 1 ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50200
โทรศัพท์/โทรสาร 0-5332-8497
E-mail address -
4. ชื่อ-นามสกุล (ภาษาไทย) นางสาวนฤมล ศรีวิชัย
ตำแหน่งปัจจุบัน เลขานุการ สำนักอำนวยการ สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง
สถานที่ติดต่อ (ที่ทำงาน) 65 หมู่ 1 ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50200
โทรศัพท์/โทรสาร 0-5332-8497 ต่อ 1209 / 0-5332-8494
E-mail address narumols@hrdi.or.th
5. ชื่อ-นามสกุล (ภาษาไทย) นางสาวณัฐวรรณ ธรรมสุวรรณ
ตำแหน่งปัจจุบัน นักวิจัย สำนักวิจัย สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง
สถานที่ติดต่อ (ที่ทำงาน) 65 หมู่ 1 ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50200
โทรศัพท์/โทรสาร 0-5332-8497 ต่อ 3401 / 0-5332-8494
E-mail natthawan04@gmail.com
6. ชื่อ-นามสกุล (ภาษาไทย) นางสาวกชพร สุขจิตภิญโญ
ตำแหน่งปัจจุบัน นักวิจัย สำนักวิจัย สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง
สถานที่ติดต่อ (ที่ทำงาน) 65 หมู่ 1 ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50200
โทรศัพท์/โทรสาร 0-5332-8497 ต่อ 3204 / 0-5332-8494
E-mail address -

บทสรุปผู้บริหาร

1. บทนำ

เสาวรสหวาน (Passion fruit) เป็นไม้ผลเศรษฐกิจที่สำคัญของมูลนิธิโครงการหลวงที่ส่งเสริมให้เกษตรกรบนพื้นที่สูงปลูกเพื่อสร้างรายได้ จากความต้องการเสาวรสหวานของตลาดที่มีเพิ่มมากขึ้น จึงมีการเร่งขยายพื้นที่ส่งเสริมการปลูก แต่พบว่าคุณภาพผลผลิตลดลง มีขนาดผลเล็ก ไม่ได้คุณภาพตามที่ตลาดต้องการ ทั้งนี้เนื่องจากเกษตรกรนิยมปลูกต้นเสาวรสหวานเพื่อเก็บเกี่ยวผลผลิตมากกว่า 2 ปี จึงมีการสะสมของโรคและแมลงในแปลง ทำให้ต้นโทรมและส่งผลถึงคุณภาพผลผลิต นอกจากนี้ ในช่วงฤดูฝนซึ่งเป็นช่วงติดผลของเสาวรสหวานนั้น มีการระบาดของโรคผลเน่าซึ่งเกิดจากเชื้อ *Phytophthora sp.* ทำให้ผลผลิตของเกษตรกรร่วงหล่นเสียหายมากกว่าร้อยละ 40 และพบเป็นประจำทุกปี โดยเฉพาะในช่วงเดือนสิงหาคมถึงกันยายน การศึกษาการปลูกเสาวรสหวานในโรงเรือน โดยเป็นโรงเรือนแบบง่ายและคำนึงถึงความคุ้มค่า จึงอาจเป็นทางเลือกหนึ่งในการแก้ไขปัญหา และจากการที่มีการขยายพื้นที่ปลูกมากขึ้น ทำให้พื้นที่ปลูกค่อนข้างกระจายตั้งแต่พื้นที่ระดับความสูงจากระดับน้ำทะเล 350 เมตรถึง 1200 เมตร ซึ่งมีผลต่อคุณภาพผลผลิต รวมถึงวิธีการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว เช่น การบ่มผล ซึ่งแต่ละพื้นที่มีวิธีการและใช้เวลาในการบ่มแตกต่างกัน อันเนื่องมาจากสภาพอากาศที่แตกต่างกัน

2. วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อศึกษาระบบการปลูกเสาวรสหวานกลางแจ้งเพื่อลดปัญหาโรคไวรัส
- 2) เพื่อศึกษาวิธีการปลูกเสาวรสหวานในโรงเรือนเพื่อลดปัญหาโรคผลเน่าในฤดูฝน
- 3) เพื่อศึกษาวิธีการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวเสาวรสหวานในพื้นที่ขยายผลโครงการหลวงที่มีระดับความสูงพื้นที่แตกต่างกัน
- 4) เพื่อศึกษาข้อมูลศักยภาพการผลิตและการตลาดของเสาวรสหวานในพื้นที่ขยายผลโครงการหลวง

3. ขอบเขตโครงการวิจัย

- 1) ศึกษากระบวนการปลูกเสาวรสหวานกลางแจ้งเพื่อลดปัญหาโรคไวรัส โดยปลูก 1 ปี และ 2 ปี
- 2) ศึกษาวิธีการปลูกเสาวรสหวานในโรงเรือนเพื่อลดปัญหาโรคผลเน่าในฤดูฝน เปรียบเทียบกับวิธีการปลูกเสาวรสกลางแจ้งในเรื่องปริมาณผลผลิตต่อต้น คุณภาพผลผลิต และความคุ้มค่า

- 3) ศึกษาวิธีการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวเสาวรสหวานที่ปลูกในพื้นที่ขยายผลโครงการหลวงที่มีระดับความสูงแตกต่างกัน 3 ระดับ คือ พื้นที่ระดับความสูงจากระดับน้ำทะเล มากกว่า 900 เมตร (ปางมะโอ) 600-900 เมตร (ปางแดงใน) และ 350-500 เมตร (ห้วยเป้า)
- 4) ศึกษาข้อมูลศักยภาพการผลิตและการตลาดของเสาวรสหวานในพื้นที่ขยายผลโครงการหลวง โดยเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลปริมาณการผลิตในประเทศและต่างประเทศ ผู้รับซื้อในตลาด ขยายส่ง ขายเป็นปลีก และตลาดนำเข้า-ส่งออกเสาวรสหวาน ราคาเฉลี่ยทั้งฤดูกาล วิเคราะห์คู่แข่งในตลาด ศึกษาคุณภาพสินค้าเสาวรสหวานที่เป็นที่ต้องการของผู้บริโภค และวิเคราะห์โอกาสและแนวทางการส่งเสริมเสาวรสหวานในพื้นที่โครงการหลวงและโครงการขยายผลโครงการหลวง

4. ผลการวิจัย

1) การศึกษาระบบการปลูกเสาวรสหวานกลางแจ้งเพื่อลดปัญหาโรคไวรัส

การทดลองที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหมอกจ๋าม เริ่มเก็บเกี่ยวผลผลิตได้หลังปลูกเสาวรสหวาน 5 เดือน (ตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2557) โดยมีปริมาณผลผลิตต่อต้นเฉลี่ย 1.24-2.31 กิโลกรัม คุณภาพผลผลิตส่วนใหญ่อยู่ในเกรด 3 และเกรด N

2) การศึกษาวิธีการปลูกเสาวรสหวานในโรงเรือนเพื่อลดปัญหาโรคผลเน่าในฤดูฝน

การทดลองที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหมอกจ๋าม เริ่มเก็บเกี่ยวผลผลิตได้หลังปลูกเสาวรสหวาน 5 เดือน (ตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2557) โดยมีปริมาณผลผลิตต่อต้นเฉลี่ย 2.44-11.9 กิโลกรัม คุณภาพผลผลิตส่วนใหญ่อยู่ในเกรด N

3) การศึกษาวิธีการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวเสาวรสหวานที่ปลูกในพื้นที่ขยายผลโครงการหลวงที่มีระดับความสูงแตกต่างกัน

- (1) พื้นที่ปางมะโอ (บ้านปางก๊ิด) ยังไม่สามารถสรุปผลที่ชัดเจน
- (2) พื้นที่ปางแดงใน การใช้เอทธิพอนในการบ่มผลเสาวรสหวานโดยใช้ความเข้มข้นที่เหมาะสม คือ อัตรา 5 มิลลิลิตรต่อน้ำ 1 ลิตร เนื่องจากสีผลผลิตที่บ่มด้วยเอทธิพอน มีสีแดงสม่ำเสมอทั่วทั้งผล ผิวผลไม่เหี่ยวหรือยุบ
- (3) พื้นที่ห้วยเป้า การใช้เอทธิพอนที่ความเข้มข้นที่เหมาะสม คือ อัตรา 7 มิลลิลิตรต่อน้ำ 1 ลิตร

4) การศึกษาข้อมูลศักยภาพการผลิตและการตลาดของเสาวรสหวานในพื้นที่โครงการขยายผลโครงการหลวง

ในปัจจุบันโครงการหลวงเป็นแหล่งผลิตเสาวรสหวานที่สำคัญของประเทศ แต่ปัจจุบันมีผู้สนใจปลูกเสาวรสหวานเพื่อการค้าเพิ่มขึ้น ประกอบกับมีการนำเข้าเสาวรสหวานพันธุ์ไต้หวันที่มีคุณภาพดีจากเวียดนาม ซึ่งส่งผลกระทบต่อตลาดเสาวรสหวานในประเทศ

ดังนั้น การส่งเสริมการปลูกเสาวรสวนในอนาคต ควรจะให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการผลิตเสาวรสวนให้มีคุณภาพตรงกับความต้องการของตลาด เช่น การควบคุมการผลิต และผลักดันให้ทุกพื้นที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี เพื่อยกระดับมาตรฐานสินค้าให้สูงขึ้น การวางแผนการผลิตให้สอดคล้องกับแผนการตลาด การบริหารจัดการแปลงให้มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการคัดเลือกและหาพันธุ์เสาวรสวนที่มีความทนทานต่อโรคและแมลง และการผลิตยอดพันธุ์เสาวรสวนปลอดโรค ควบคู่กับการส่งเสริมด้านการตลาด เพื่อสร้างอำนาจการต่อรองให้แก่เกษตรกร การสร้างพันธมิตรกับหน่วยงานต่างๆ ตลอดจนการพัฒนาผลิตภัณฑ์เสาวรสวนให้มีความหลากหลายมากขึ้น เพื่อช่วยแก้ปัญหาผลผลิตเสาวรสวนล้นตลาดและสร้างความหลากหลายให้ผู้บริโภค รวมทั้งการจัดระบบฐานข้อมูลด้านการตลาดเสาวรสวนให้เกษตรกรหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงได้ง่าย และการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้แก่ผู้บริโภคมากขึ้น

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
คณะผู้วิจัย	ข
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ค
 สารบัญ	-1-
สารบัญตาราง	-2-
สารบัญภาพ	-6-
บทคัดย่อ	-9-
 บทที่ 1 บทนำและวัตถุประสงค์	1
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	3
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	5
บทที่ 4 ผลการวิจัย	8
4.1 การศึกษาระบบการปลูกเสาวรสหวานกลางแจ้งเพื่อลดปัญหาโรค ไวรัส	8
4.2 การศึกษาวิธีการปลูกเสาวรสหวานในโรงเรือนเพื่อลดปัญหาโรคผลเน่า ในฤดูฝน	13
4.3 การศึกษาวิธีการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวเสาวรสหวานที่ปลูกในพื้นที่ ขยายผลโครงการหลวงที่มีระดับความสูงแตกต่างกัน	18
4.4 การศึกษาข้อมูลศักยภาพการผลิตและการตลาดของเสาวรสหวานใน พื้นที่โครงการขยายผลโครงการหลวง	39
 บทที่ 5 วิจัยณ์ผลการวิจัย	73
บทที่ 6 สรุปผลการวิจัย	76
ข้อเสนอแนะ	77
เอกสารอ้างอิง	78
ภาคผนวก	81
ตารางสรุปเปรียบเทียบแผนงานวิจัยกับผลงานวิจัย	83

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1.1 แปลงทดลอง รายชื่อเกษตรกร วันที่ปลูก ช่วงการออกดอกและช่วงเก็บเกี่ยวผลผลิตเสาวรสหวานที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหมอกจ๋าม อ.แม่ฮ่าย จ.เชียงใหม่	9
ตารางที่ 4.1.2 ปริมาณผลผลิตของเกษตรกร 2 ราย และร้อยละผลผลิตเสาวรสหวานตามขั้นมาตรฐานของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหมอกจ๋าม อ.แม่ฮ่าย จ.เชียงใหม่	9
ตารางที่ 4.1.3 ต้นทุนการผลิตในการปลูกเสาวรสหวาน พื้นที่ 2 งาน (200 ตารางวา) ที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหมอกจ๋าม อ.แม่ฮ่าย จ.เชียงใหม่	10
ตารางที่ 4.1.4 แปลงทดลอง รายชื่อเกษตรกร วันที่ปลูก ช่วงการออกดอกและช่วงเก็บเกี่ยวผลผลิตเสาวรสหวานที่โครงการขยายผลโครงการหลวงปางแดงในอ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่	11
ตารางที่ 4.1.5 ต้นทุนการผลิตในการปลูกเสาวรสหวาน พื้นที่ 2 งาน (200 ตารางวา) ที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงปางแดงใน อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่	12
ตารางที่ 4.2.1 แปลงทดลอง รายชื่อเกษตรกร วันที่ปลูก ช่วงการออกดอกและช่วงเก็บเกี่ยวผลผลิตเสาวรสหวานที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหมอกจ๋าม อ.แม่ฮ่าย จ.เชียงใหม่	13
ตารางที่ 4.2.2 ปริมาณผลผลิตของเกษตรกร 3 ราย และร้อยละผลผลิตเสาวรสหวานตามขั้นมาตรฐานของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหมอกจ๋าม อ.แม่ฮ่าย จ.เชียงใหม่	15
ตารางที่ 4.2.3 ต้นทุนการผลิตในการปลูกเสาวรสหวาน พื้นที่ 1 งาน (100 ตารางวา) ที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหมอกจ๋าม อ.แม่ฮ่าย จ.เชียงใหม่	16
ตารางที่ 4.2.4 แปลงทดลอง รายชื่อเกษตรกร วันที่ปลูก ช่วงการออกดอกและช่วงเก็บเกี่ยวผลผลิตเสาวรสหวานที่โครงการขยายผลโครงการหลวงปางแดงใน อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่	16
ตารางที่ 4.2.5 ต้นทุนการผลิตในการปลูกเสาวรสหวาน พื้นที่ 0.5 งาน (50 ตารางวา) ที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงปางแดงใน อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่	17
ตารางที่ 4.3.1 คุณภาพผลผลิตเสาวรสหวานหลังบ่มด้วยกรรมวิธีต่างๆ ครั้งที่ 1 (6 สิงหาคม 2557) ของพื้นที่โครงการขยายผลโครงการหลวงปางมะโอ (บ้านปางก๊ิด) อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่	20

	หน้า
ตารางที่ 4.3.2 คุณภาพผลผลิตเสาวรสวนหลังบ่มด้วยกรรมวิธีการต่างๆ ครั้งที่ 2 (8 กันยายน 2557) ของพื้นที่โครงการขยายผลโครงการหลวงปางมะโอ (บ้านปางก๊ิด)	20
ตารางที่ 4.3.3 คุณภาพผลผลิตเสาวรสวนหลังบ่มด้วยกรรมวิธีการต่างๆ ครั้งที่ 1 (8 ตุลาคม 2557) ของพื้นที่โครงการขยายผลโครงการหลวงปางแดงใน อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่	22
ตารางที่ 4.3.4 คุณภาพผลผลิตเสาวรสวนหลังบ่มด้วยกรรมวิธีการต่างๆ ครั้งที่ 2 (21 ตุลาคม 2557) ของพื้นที่โครงการขยายผลโครงการหลวงปางแดงใน อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่	26
ตารางที่ 4.3.5 คุณภาพผลผลิตเสาวรสวนหลังบ่มด้วยกรรมวิธีการต่างๆ ครั้งที่ 3 (4 พฤศจิกายน 2557) ของพื้นที่โครงการขยายผลโครงการหลวงปางแดงใน อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่	27
ตารางที่ 4.3.6 คุณภาพผลผลิตเสาวรสวนหลังบ่มด้วยกรรมวิธีการต่างๆ ครั้งที่ 4 (19 พฤศจิกายน 2557) ของพื้นที่โครงการขยายผลโครงการหลวงปางแดงใน อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่	28
ตารางที่ 4.3.7 คุณภาพผลผลิตเสาวรสวนหลังบ่มด้วยกรรมวิธีการต่างๆ ครั้งที่ 1 (24 กันยายน 2557) ของโครงการขยายผลโครงการหลวงห้วยเป้า อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่	30
ตารางที่ 4.3.8 คุณภาพผลผลิตเสาวรสวนหลังบ่มด้วยกรรมวิธีต่างๆ ครั้งที่ 2 (9 ตุลาคม 2557) ของโครงการขยายผลโครงการหลวงห้วยเป้า อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่	31
ตารางที่ 4.3.9 คุณภาพผลผลิตเสาวรสวนหลังบ่มด้วยกรรมวิธีต่างๆ ครั้งที่ 3 (22 ตุลาคม 255) ของโครงการขยายผลโครงการหลวงห้วยเป้า อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่	35
ตารางที่ 4.3.10 คุณภาพผลผลิตเสาวรสวนหลังบ่มด้วยกรรมวิธีต่างๆ ครั้งที่ 4 (5 พฤศจิกายน 2557) ของโครงการขยายผลโครงการหลวงห้วยเป้า อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่	36
ตารางที่ 4.3.11 คุณภาพผลผลิตเสาวรสวนหลังบ่มด้วยกรรมวิธีต่างๆ ครั้งที่ 5 (20 พฤศจิกายน 2557) ของโครงการขยายผลโครงการหลวงห้วยเป้า อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่	37

	หน้า
ตารางที่ 4.3.12 ต้นทุนการผลิตของแต่ละวิธีในการบ่มผลเสาวรสหวานของโครงการ ขยายผลโครงการหลวงปางมะโอ ปางแดงโน และห้วยเป้า อ.เชียง ดาว จ.เชียงใหม่	38
ตารางที่ 4.4.1 ปริมาณและมูลค่าของผลผลิตเสาวรสหวานที่จำหน่ายผ่านตลาด โครงการหลวง	40
ตารางที่ 4.4.2 แสดงพื้นที่ปลูก ปริมาณ และรายได้จากการส่งผลผลิตผ่านตลาด โครงการหลวง	43
ตารางที่ 4.4.3 ปริมาณและรายได้จากการส่งเสริมการปลูกเสาวรสหวานในพื้นที่ห้วย เป้าและปางแดงในปีงบประมาณ พ.ศ. 2556-2557	44
ตารางที่ 4.4.4 การเปรียบเทียบช่วงเวลาการให้ผลผลิตเสาวรสหวาน	46
ตารางที่ 4.4.5 ราคาขายส่งเสาวรสหวาน ณ ตลาดไท ปี พ.ศ. 2554-2556	50
ตารางที่ 4.4.6 ราคาเสาวรสหวานหน้าสวนเฉลี่ยในปี พ.ศ. 2556	52
ตารางที่ 4.4.18 การเปรียบเทียบความต้องการเสาวรสหวานของคนกลางทาง การตลาดในระดับค้าปลีกและค้าส่ง	59
ตารางที่ 4.4.19 ข้อมูลทั่วไปของผู้บริโภค	61
ตารางที่ 4.4.20 เหตุผลที่ผู้บริโภคเลือกรับประทานเสาวรสหวาน	62
ตารางที่ 4.4.21 แหล่งซื้อเสาวรสหวานของผู้บริโภค	63
ตารางที่ 4.4.22 ความถี่ในการซื้อเสาวรสหวานมารับประทานของผู้บริโภค	63
ตารางที่ 4.4.23 ราคาเสาวรสหวานที่ผู้บริโภคซื้อมารับประทานในแต่ละครั้ง	63
ตารางที่ 4.4.24 คุณลักษณะของเสาวรสหวานที่ผู้บริโภคเลือกซื้อมารับประทาน	64
ตารางที่ 4.4.25 การนำเสาวรสหวานไปใช้ประโยชน์	65
ตารางที่ 4.4.26 ปัจจัยที่สำคัญต่อการเลือกซื้อเสาวรสหวานของผู้บริโภค	65
ตารางที่ 4.4.27 ปริมาณการผลิตเสาวรสหวาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2556-2557	66

	หน้า
ตารางที่ 4.4.28 มูลค่าการจำหน่ายเสาวรสหวาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2550-2555	66
ตารางที่ 4.4.29 ผลการวิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขันของเสาวรสหวาน โครงการขยายผลโครงการหลวง	69

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 4.1.1 แปลงทดลองระบบการปลูกเสาวรสหวานกลางแจ้งเพื่อลดปัญหาโรคไวรัสของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหมอกจ๋าม อ.แม่ฮ้อย จ.เชียงใหม่	10
ภาพที่ 4.1.2 แปลงทดลองระบบการปลูกเสาวรสหวานกลางแจ้งเพื่อลดปัญหาโรคไวรัสของโครงการขยายผลโครงการหลวงปางแดงใน อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่	11
ภาพที่ 4.2.1 แปลงทดลองเสาวรสหวานในโรงเรือนเปรียบเทียบกับนอกโรงเรือนของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหมอกจ๋าม อ.แม่ฮ้อย จ.เชียงใหม่	14
ภาพที่ 4.2.2 ผลผลิตจากแปลงทดลองเสาวรสหวานของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหมอกจ๋าม อ.แม่ฮ้อย จ.เชียงใหม่	14
ภาพที่ 4.2.3 แปลงทดลองเสาวรสหวานในโรงเรือนเปรียบเทียบกับนอกโรงเรือนเพื่อลดปัญหาโรคผลเน่าในฤดูฝนของโครงการขยายผลโครงการหลวงปางแดงใน อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่	17
ภาพที่ 4.3.1 (ก) วิธีควบคุม (ข) ใช้แคลเซียมคาร์ไบด์ และ (ค) ใช้เอทธิphonความเข้มข้น 6 มิลลิตร/น้ำ 1 ลิตรของผลผลิตเสาวรสหวานหลังบ่มด้วยกรรมวิธีการต่างๆ ครั้งที่ 1 ของพื้นที่โครงการขยายผลโครงการหลวงปางมะโอ (บ้านปางก๊ิด) อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่	19
ภาพที่ 4.3.2 ผลผลิตเสาวรสหวานหลังบ่มด้วยกรรมวิธีการต่างๆ ครั้งที่ 2 (8 กันยายน 2557) ของพื้นที่โครงการขยายผลโครงการหลวงปางมะโอ (บ้านปางก๊ิด) (ก) ไม่บ่มผล (ข) วิธีควบคุม (คลุมด้วยผ้า) (ค) ใช้แคลเซียมคาร์ไบด์ และ (ง) ใช้เอทธิphon ความเข้มข้น 6 มิลลิตร/ลิตร	21
ภาพที่ 4.3.3 ผลผลิตเสาวรสหวานหลังบ่มด้วยกรรมวิธีการต่างๆ ครั้งที่ 1 ของพื้นที่โครงการขยายผลโครงการหลวงปางแดงใน อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่	22
ภาพที่ 4.3.4 ผลผลิตเสาวรสหวานหลังบ่มด้วยกรรมวิธีการต่างๆ ครั้งที่ 2 (21 ตุลาคม 2557) ของโครงการขยายผลโครงการหลวงปางแดงใน อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่	23
ภาพที่ 4.3.5 ผลผลิตเสาวรสหวานหลังบ่มด้วยกรรมวิธีการต่างๆ ครั้งที่ 4 (19 พฤศจิกายน 2557) ของพื้นที่โครงการขยายผลโครงการหลวงปางแดงใน อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่	25

	หน้า
ภาพที่ 4.3.6 ผลผลิตเสาวรสหวาน (ก) วิธีควบคุม (ข) แคลเซียมคาร์ไบด์ และ (ค) เอทธิฟอน อัตรา 6 มิลลิลิตรต่อน้ำ 1 ลิตร ครั้งที่ 1 (24 กันยายน 2557) ของพื้นที่โครงการขยายผลโครงการหลวงห้วยเป้า อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่	30
ภาพที่ 4.3.7 ผลผลิตเสาวรสหวานหลังบ่มด้วยกรรมวิธีการต่างๆ ครั้งที่ 2 (9 ตุลาคม 2557) ของโครงการขยายผลโครงการหลวงห้วยเป้าอ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่	31
ภาพที่ 4.3.8 ผลผลิตเสาวรสหวานหลังบ่มด้วยกรรมวิธีการต่างๆ ครั้งที่ 3 (22 ตุลาคม 2557) ของโครงการขยายผลโครงการหลวงห้วยเป้า อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่	32
ภาพที่ 4.3.9 ผลผลิตเสาวรสหวานหลังบ่มด้วยกรรมวิธีการต่างๆ ในวันพฤหัสบดี ที่ 20 พฤศจิกายน 2557 ของโครงการขยายผลโครงการหลวงห้วยเป้า อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่	34
ภาพที่ 4.4.1 แหล่งเพาะปลูกเสาวรสที่สำคัญของโลก	39
ภาพที่ 4.4.2 เสาวรสหวานพันธุ์เบอร์ 2 และพันธุ์โทนุง	41
ภาพที่ 4.4.3 แปลงของเกษตรกรผู้ปลูกเสาวรสหวานในพื้นที่โครงการขยายผลโครงการหลวง	44
ภาพที่ 4.4.4 ผลผลิตของกลุ่มศรีหมอกจ๋ามที่เผยแพร่ในเฟซบุ๊ก	45
ภาพที่ 4.4.5 ลักษณะตกรวดของเสาวรสหวาน สีไม่สม่ำเสมอและเหี่ยว	48
ภาพที่ 4.4.6 เสาวรสหวานเกรด 1 ที่พ่อค้ารับซื้อจากเกษตรกรเพื่อส่งขายซูเปอร์มาร์เก็ต	48
ภาพที่ 4.4.7 เสาวรสหวานที่พ่อค้าคัดแยกเพื่อส่งขายปากคลองตลาด	49
ภาพที่ 4.4.8 เสาวรสหวานตกรวดที่พ่อค้าส่งขายให้โรงงานแปรรูป	49
แผนภาพที่ 4.4.1 แสดงราคาขายปลีกเสาวรสหวานเฉลี่ย ณ ร้านค้าโครงการหลวง ปี พ.ศ. 2556-2557	51
ภาพที่ 4.4.9 เสาวรสหวานเกรด 3 และเกรด N	51
ภาพที่ 4.4.10 เสาวรสหวานที่วางขาย ณ ริมปิงซูเปอร์มาร์เก็ต และที่อูปซูเปอร์มาร์เก็ต	53

ภาพที่ 4.4.11	เสาวรสหวานที่วางขาย ณ ตลาดเมืองใหม่ และตลาดวโรรส	53
ภาพที่ 4.4.12	เสาวรสที่วางขาย ณ ร้านขายผลไม้ริมทางและตลาดนัด	54
ภาพที่ 4.4.13	ร้านขายเสาวรสหวานในตลาดวโรรสและตลาดต้นลำไย	54
ภาพที่ 4.4.14	เสาวรสหวานขายส่ง ณ ตลาดเมืองใหม่	55
ภาพที่ 4.4.15	เสาวรสหวานขายส่ง ณ ตลาดสี่มุมเมือง	56
ภาพที่ 4.4.16	ร้านขายพืชผักเมืองหนาวที่นำเสาวรสมาขายในตลาดสี่มุมเมือง	56
ภาพที่ 4.4.17	ผู้ค้าส่งที่ได้ทำการสัมภาษณ์	58
ภาพที่ 4.4.19	การสำรวจพฤติกรรมผู้บริโภคในจังหวัดเชียงใหม่	60
ภาพที่ 4.4.20	วิถีตลาดเสาวรสหวานของพื้นที่ส่งเสริมโครงการขยายผลโครงการหลวง	68

